Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	**1612**
Land:	Irak
Kilde:	Landinfo. Respons
Titel:	Irak: «Militærkontorene» under Baʿth-partiets styre
Udgivet:	7. april 2025
Optaget på baggrundsmaterialet:	9. oktober 2025

LANDINFO
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Respons

7. april 2025

Irak: «Militærkontorene» under Baʿth-partiets styre

- Hvilken rolle hadde de såkalte militærkontorene som eksisterte under Baʿth-partiets styre i Irak?
- Hvordan inngikk militærkontorene i Baʿth-partiets struktur, og hvor mange var knyttet til kontorene?

Kildetilfang

Landinfo har funnet svært få kilder som beskriver militærkontorene og deres rolle. En relativt detaljert beskrivelse av kontorene gis imidlertid i det som må anses å være en svært god kilde; Joseph Sassoons bok «Saddam Hussein's Baʿth Party: Inside an Authoritarian Regime» (2012).

Boken er basert på Sassoons arbeid med en svært omfattende samling av arkiver og dokumenter fra Ba'ath-partiets styre i Irak, kjent som «Hiẓb al-Ba'th al-'Arabī al-Ishtirākī in Iraq [Ba'th Arab Socialist Party of Iraq] records». Samlingen består av flere millioner dokumenter, samlet sammen før og etter den amerikansk-britiske invasjonen i 2003. Samlingen ble i sin tid fraktet ut av Irak og til USA, men er nå tilbakeført til Irak. Digitale kopier er tilgjengelige ved Stanford University (Sassoon 2012, s. 1-2; Parker 2018; Tietzen 2020). Sassoon har i tillegg gjennomført en lang rekke intervjuer med tidligere regimefigurer og andre sentrale aktører (Sassoon 2012, s. 14-15).

I boken gjennomgår Sassoon Ba'ath-partiets struktur, samt strukturen til det irakiske regimet under Saddam Hussein, herunder sikkerhetsapparatene. Sassoon skriver videre inngående om forholdet mellom partiet og hæren. Som en del av dette har Sassoon et eget underkapittel hvor han beskriver de såkalte militærkontorene (Sassoon 2012, s. 130-133).

Militærkontorene

Militærkontorene, på arabisk المكاتب العسكرية (*al-makatib al-ʿaskariyya*, på engelsk oversatt med *military bureaus*), inngikk i alle militære enheter, og i alle deler av de væpnede styrkene. De var samtidig en del av Baʿth-partiets struktur, og var

også strukturert på samme måte som partiet, med samme hierarki og nivåer av enheter, tilhørighet og medlemskap.

Militærkontorene ble ifølge Sassoon etablert for å sikre Baʿth -partiets kontroll over alle deler av militæret. Kontorenes «primære oppgave» var å «holde øye med de væpnede styrkene og sikre at de forble lojale til partiets prinsipper» (s. 132). Samtidig hadde de også andre oppgaver, og personene som inngikk i militærkontorene skulle drive propaganda og opplæring, og spre partiets budskap og ideologi i det militære apparatet. Sassoon gir følgende generelle beskrivelse av kontorene (s. 130):

> In pursuing its aim of establishing and maintaining power over the armed forces, the Ba'th Party charged al-makatib al-'askariyya (military bureaus) with the task of infiltrating and controlling every aspect of military life. These Bureaus permeated every military unit and were directly accountable to the Party Secretariat. The hierarchy within these bureaus was identical to the party's hierarchy, and those belonging to the bureaus were part and parcel of the party's structure. Along the lines of Stalinist Russia, the party leadership in Iraq developed a complex and highly integrated system of controls to contain the army.

Militærkontorene var involvert i «alle aspekter av militærets virke» (s. 132). De rapporterte jevnlig til partiet, og Sassoon skriver at de som skrev rapporter ved militærkontorene ikke var redde for å kritisere hærens arbeid. Hvorvidt disse rapportene fikk betydning for militære avgjørelser, er ifølge Sassoon uklart.

Det er noe uklart fra Sassoons omtale hvorvidt både sivile og militære kunne ha posisjoner innen militærkontorene, men dette later til å ha vært tilfellet. Sassoon er imidlertid klar på at flertallet var militære (s. 132):

> (…) [T]he vast majority of those affiliated with al-makatib al-'askariyya continued their regular duties as officers and soldiers while being registered within the party military mechanism.

Sassoon skriver videre at svært mange var en del av eller tilknyttet de militære kontorene (og dermed også partiet). Ifølge Sassoon var mer enn 500 000 personer «affiliated» med militærkontorene i 1990, men dette sank til 432 000 i 2002.

Sassoon gjengir i sin bok en oversikt over antall personer tilknyttet kontorene, og fordelingen innen de ulike nivåene av tilknytning til/medlemskap i partiet (s. 132). Baʿth-partiets struktur involverte en rekke nivåer av tilknytning og medlemskap, og tabellen referer vel å merke ikke til alle kjente nivåer. Den utelater videre de som hadde status som «sympatisører», derav et lavere totalantall enn det referert til ovenfor.

Tilknyttede og medlemmer ved militærkontorene i 1991, 1996 og 2002:

	1991	1996	2002
Medlemmer	33	61	92
Seksjonsmedlemmer	337	275	782
Gruppemedlemmer	1 740	2 871	8 215
Kandidater	18 441	28 567	71 342
Tilhengere	104 480	90 335	99 551
Total	125 031	122 109	179 982

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon og Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse.

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

Parker, Clifton B. (2018, 29. mars). Ba'ath Party archives at the Hoover Institution reveal brutality of Saddam Hussein's authoritarian regime. *Stanford Report*. Tilgjengelig fra https://news.stanford.edu/stories/2018/03/baath-party-archives-reveal-brutality-saddam-husseins-rule [lastet ned 4. april 2025].

Sassoon, Joseph (2012). *Saddam Hussein's Ba'th Party: Inside an authoritarian regime*. Cambridge: Cambridge University Press.

Tietzen, Katelyn (2020, 20. juli). *The Baʿth Party Records: Accessing and Utilizing the Former Iraqi Government's Papers*. Washington D.C.: Wilson Center. Tilgjengelig fra https://www.wilsoncenter.org/blog-post/bath-party-records-accessing-and-utilizing-former-iraqi-governments-papers [lastet ned 15. august 2024].

© Landinfo 2025
Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.